

Een jubileum excursie, speciaal voor de cursisten, naar de Oostnol bij Stavenisse

Ter ere van het 40-jarig bestaan van de Natuurvereniging Natutholen

Om 10:30 uur verzamelden zich ruim 25 deelnemers op de parkeerplaats.

Het was Laag Water om 12:12 uur bij -113cm, niet zo laag, maar dat past bij de zomerperiode.

De cursisten werden ontvangen met koffie en wat lekkers erbij (laat dat maar aan Lenie over).

Na de koffie legde ik (DJ) nog even uit wat het plan was, en liepen we naar het begin van de Oostnol. Daar wilde ik met uitzicht op de Oostnol en het water ernaast vertellen wat er in de diverse zones op de zeedijk en onder water groeit aan korstmossen, wieren (rood, bruin, groen) en onder de stenen op het strand en in het water, maar de stevige westenwind speelde mij parten, ik was slecht verstaanbaar. Aan de andere kant van de dijk was het veel rustiger voor wat uitleg. Hier een uitgebreide uitleg:

- Zeewieren groeien op een harde ondergrond, zoals stenen en schelpen, maar ook op andere zeewieren.
- Zeewieren zijn macroscopische algen en bevatten het groene pigment chlorofyl, ze staan aan het begin van de voedselketen, vandaar dat rondom wieren veel andere organismen voorkomen. Voorbeelden zijn verderop in het verslag te vinden.
- Waar leven ze van? Alle noodzakelijke mineralen worden uit het zeewater opgenomen, chlorofyl zorgt met behulp van licht voor de vorming van verschillende soorten zetmeel.
- De kleur van zeewieren wordt bepaald door verschillende pigmenten. Een grove indeling wordt door de kleur bepaald: Roodwieren, Bruinwieren en Groenwieren. Een lastige indeling, zo kom je bij roodwieren bijna zwarte exemplaren tegen, sommige bruinwieren kunnen er groen uitzien.
- Voortplanting is een lastig onderwerp. Het is wel voorgekomen dat wat men dacht met verschillende wieren van doen te hebben, bleken een enkele soort te zijn, maar in verschillende fasen van voortplanting.

Waar voelen diverse wieren zich thuis, zowel op de zeedijk als in het water?

De Oostnol bij Laag Water

1. Boven de Supralitorale zone
 - Planten (ook zoutminnend),
 - Witte en grijze korstmossen.
2. Supralitorale zone
Van boven naar beneden:
 - Witte en grijze korstmossen,
 - Zoutwatersproei door de wind en golfslag, gele en zwarte korstmossen.
3. Litorale zone
 - Groefwier, Darmwieren, Purperwier,
 - Kleine zee-eik, Blaaswier en Knotswier (op luwe dijk), Gezaagde zee-eik,
 - Bij eb droogvallende stenen van de onderdijk.
4. Sublitorale zone
 - Gezaagde zee-eik (vanaf onderzijde Litorale zone),
 - Roodwieren, bruinwieren zoals Wakame en Japans bessenwier.

Door de stevige westenwind belandden we dus aan de rechter kant van de grasdijk waar de zeedijk op het bovenste deel bedekt is met asfalt. Maar wat lager kwamen we in zone 2, de korstmoszone. Een paar deelnemers hadden een loepje, daarmee kwamen korstmossen goed tot hun recht. Velen dus op de knieën. Op harde donkere kalksteen zit hier het gele Groot dooiermos. Op de achtergrond is de dijkbedekking met het bruinwier Kleine zee-eik te zien, zone 3 (Litoraal). De onderkant van de zeedijk met stortstenen is bij eb drooggevallen, en behoort ook tot zone 3.

Litoraal: Stenen op het strand met veel Paardeanemonen

Op het strandje bleken veel stenen bezet te zijn met Paardeanemonen, zowel de rode als de groene variëteit. Er waren ook stenen waar beide soorten op voorkwamen.

Er bestaat ook een groene Zebra anemoon, maar die heeft fijne scherpe lijnen op de zuil.

Een anemoon heeft een gezamenlijke mond en anus. Hij heeft een rondvormige zuil waarmee hij vastzit op een harde ondergrond. Met spieren kan hij zich langzaam verplaatsen.

De bovenkant van de zuil is vlak, met in het midden de mond/anus, en langs de rand tentakels in cirkelvormige rijen, de 1ste rij telt 6 tentakels, de 2de 12, de 3de 24, enz., t/m 6 rijen. De tentakels van de 1ste rij zijn het langst. De tentakels bezitten netelcellen om prooien te vangen en om zich te verdedigen. Een netelcel kan maar 1 maal gebruikt worden.

De 1ste steen met de 2 anemonen is ongeveer 10cm lang.
De andere steen is 6cm groot.

De zuil toont brede vage strepen

De steen is 10cm groot

De steen is 6cm groot

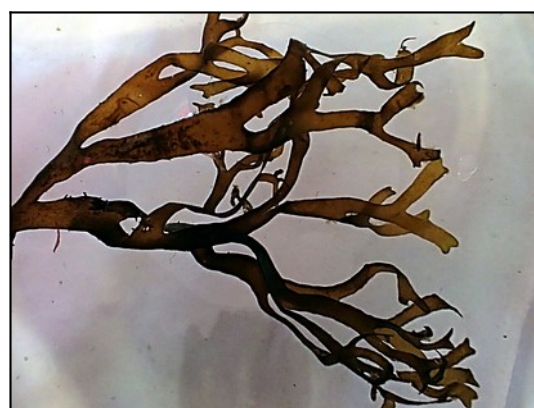
Mond

Sublitoraal

Intussen was een groep naar het water gelopen. Doorgaans is het water hier helder, zodat je goed kunt zien wat er op de bodem groeit, mits het nauwelijks waait, want golfjes verzieken het zicht.

Pech deze keer, flinke wind, maar kijken wat aan de onderkant van stenen zit, gaat altijd goed.

Bij windstil weer zie je dit:

Op de bodem groeit deze keer heel veel Gaffelwier, een bruinwier (de donkere vlekken). Het is een teer wier, bij Kirsten doet dit denken aan de ouderwetse cassettebandjes.

Zand en oesterschelpen. In een ander jaargetijde kan de bodem er heel anders aanzien, met meer roodwieren.

Ook op de bodem is Iriserend kraakbeen te vinden (lichter gekleurd, een roodwier)

Iriserend kraakbeenwier

Iriserend kraakbeenwier, detail

Iemand vond een oude oesterschelp met vreemde sterretjes en oranje-rood geleachtig iets. In beide gevallen zijn het kolonievormende zakpijpen, gegroepeerd rond een gezamenlijke uitgang. Een zakpijp heeft een ingang en een uitgang. Via de ingang wordt zeewater aangezogen. Een filterzak haalt er voedsel en zuurstof uit, en het gefilterde water wordt via de gezamenlijke uitgang geloosd.

Gesterde geleikorst op een oesterschelp

Rode slingerzakpijp

Gesterde geleikorst, detail

Rode slingerzakpijp, detail

Kleine roodwiertjes en een detail van een gele slingerzakpijp

Vlak geleiwier (3cm)

Fijn buiswier (5cm)

Fijn buiswier, detail (1.5cm)

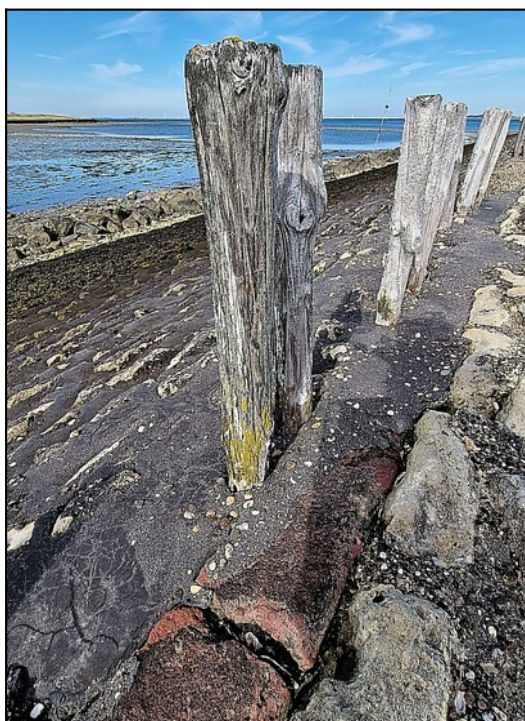
Slingerzakpijp, detail (3cm)

Een prachtige grote Slingerzakpijp op een steen (samen met een bos Gaffelwier)

Supralitoraal: Perkoenpaaltje met korstmossen

De zeedijk van de Oostnol heeft geen waterkerende functie meer. Het dijklichaam is daarom niet vernieuwd, de dijkbedekking bestaat nog uit Vilvoordse steen met Perkoenpaaltjes. Het zijn oude paaltjes, korstmossen kregen de tijd om zich hierop te vestigen.

Perkoenpaal. Op de zeedijk naar beneden: Asphalt op Vilvoordse steen, Kleine zee-eik, grove stenen, water

Paalkop, met Verborgen schotelkorst (grijze schotels) en Groot dooiermos (gele schotels)

Verborgen schotelkorst (grijze schotels)

Gewone zeecitroenkorst (gele schotels)

Tot slot

Lenie had een uitgebreide proeverij samengesteld met als thema ZILT.
Verrassend, je moest wel durven, het waren geen alledaagse hapjes!

